

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 26 października 2009 r.

**Pan
Jarosław Zygmunt Dworzański
Marszałek Województwa Podlaskiego**

LBI-410-010-04/2009
P/09/134

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (zwanej dalej ustawą o NIK), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku skontrolowała w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku (zwanym dalej Urzędem) gospodarowanie w latach 2006-2008 odpadami komunalnymi, w tym zwłaszcza ulegającymi biodegradacji.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 września 2009 r. na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo nieprawidłowości, ocenia wykonywanie zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

W terminie określonym w art. 10 ust. 4 ustawy z 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw², opracowano, a następnie przyjęto (uchwałą Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 czerwca 2003 r.) „Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2003-2006” wraz z „Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami” (zwanym dalej WPGO). Aktualizacja WPGO na lata 2007-2010 nastąpiła jednak dopiero 3 marca 2008 r., tj.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 100, poz. 1085 ze zm.

po terminie określonym w art. 14 ust. 14 ustawy o odpadach³ - głównie z powodu długotrwałej procedury uzgodnień.

Plany gospodarki odpadami sporządzone były zgodnie z wymogami ustalonymi w art. 14 ust. 2 ustawy o odpadach oraz w sposób, w formie i w zakresie zgodnym z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami⁴. Ponadto w dokumencie na lata 2007 – 2010 zawarto Prognozę oddziaływania projektu planu na środowisko. Aktualizacja WPGO na lata 2007 – 2010 była opiniowana przez Ministra Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i w większości uwzględniała uwagi i propozycje samorządów gminnych i powiatowych oraz Zespołu Konsultacyjnego powołanego przez Marszałka Województwa Podlaskiego. W WPO na lata 2007-2010 przyjęto - po uzyskaniu pozytywnej opinii Ministra Środowiska - że objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców województwa nastąpi w roku 2010, podczas gdy w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami termin ten ustalono na 2007 rok.

Zgodnie z wymogami, określonymi w art. 14 ust. 12 b ustawy o odpadach, Zarząd Województwa sporządzał sprawozdania z realizacji planów gospodarki odpadami i w terminie określonym w art. 14 ust. 13 pkt 3 przedkładał je Sejmikowi Województwa Podlaskiego oraz Ministrowi Środowiska. Analizowane sprawozdanie za lata 2007 - 2008 nie zawierało jednak pełnych danych o gospodarowaniu odpadami, gdyż sporządzono je na podstawie ankiet uzyskanych tylko z 89 spośród 118 gmin województwa podlaskiego. Dane o ilości zebranych odpadów komunalnych, pochodzące z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (zwanego WSO), różniły się znacznie od danych publikowanych przez Wojewódzki Urząd Statystyczny⁵. W ocenie NIK, dane zawarte w WSO były niepełne, z powodu nieterminowego przekazywania rocznych zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, a także o sposobach gospodarowania odpadami komunalnymi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów. W latach 2006-2008 spośród odpowiednio 1051, 1.225 i 1.303 posiadaczy odpadów (w tym także komunalnych), zestawienia takie z opóźnieniem, w stosunku do terminu określonego w art. 37 ust. 3 ustawy o odpadach (tj. do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy), złożyło odpowiednio 510, 580 i 507 podmiotów. W żadnym z tych przypadków nie podejmowano działań w oparciu o art. 76 ust. 6 ustawy o odpadach,

³ Ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (j. t. Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.)

⁴ Dz. U. Nr 66, poz. 620 ze zm.

⁵ Według danych WUS w Białymstoku zebrano w skali województwa w 2006 r. – 277.570,2 Mg, zaś w 2007 r. – 262.220,2 Mg odpadów komunalnych, a według danych WSO w 2006 r. – 101.318 Mg i w 2007 r. – 220.180 Mg.

mających na celu nałożenie grzywny na podmiot, który nie dopełnił obowiązku złożenia zestawienia lub złożył je nieterminowo. W okresie objętym kontrolą nie wydawano też decyzji zobowiązujących posiadaczy odpadów lub podmiotów prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów do przedłożenia dokumentów ewidencji odpadów, na podstawie których sporządził zbiorcze zestawienie (uprawnienie takie wynika z art. 36 ust. 12 ustawy o odpadach).

Kontrola wykazała, że większość zadań ogólnych ujętych w planie na lata 2007 - 2010 została zrealizowana, bądź jest w trakcie realizacji z uwagi na przyjęty okres ich wykonania. W planowanym terminie nie przeprowadzono jedynie cyklu szkoleń dla administracji samorządowej dotyczących prawa w zakresie gospodarki odpadami, które zrealizowano dopiero podczas konferencji i kampanii edukacyjnej przeprowadzonej I kwartale 2009 roku. Mimo na ogół poprawnej realizacji planowanych zadań, nie nastąpiła jednak istotna poprawa w gospodarce odpadami, co wynika z danych WSO. Wprawdzie masa odpadów komunalnych odebranych w województwie podlaskim zmniejszyła się z 220 tys. Mg w 2007 do 194 tys. Mg w 2008 r., nadal podstawową metodą unieszkodliwiania było deponowanie ich na składowiskach gdzie skierowano 82,9 % i 70,6 % łącznej masy. W ocenie NIK, niepokojąco wzrósł z 59,2 % do 79,3 % udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w ogólnej masie deponowanych. Można więc przypuszczać, że prognozowany do osiągnięcia w 2010 r. dopuszczalny poziom składowania odpadów biodegradowalnych (65,8 % masy), nie zostanie osiągnięty. Wprawdzie odsetek mieszkańców województwa podlaskiego objętych zorganizowanym system zbierania odpadów wzrósł z 61 % w 2007 r. do 75 % w 2008 r., to jednak założenie objęcia w 2010 r. wszystkich mieszkańców, w ocenie NIK może nie zostać zrealizowane. Niepokoją również dane o selektywnej zbiórce odpadów w województwie podlaskim, gdyż w ten sposób w latach 2006 – 2008 zdołano zgromadzić odpowiednio 1,8 tys. Mg, 3,9 tys. Mg i 5,2 tys. Mg, co stanowiło zaledwie 1,8 %, 1,8 % i 2,7 % łącznej masy odebranych odpadów.

Zarząd Województwa wywiązał się z obowiązku opiniowania gminnych i powiatowych projektów planów gospodarki odpadami. Opinie te sporządzano i przekazywano do gmin i powiatów w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu to jest zgodnie z art.14 ust 8 ustawy o odpadach (jedynie Wójt Gminy Milejczyce, do dnia zakończenia kontroli takiego planu nie przedłożył). Dopiero w toku kontroli NIK (17 września 2009 r.) wezwano zarządy 12 powiatów do niezwłocznego przekazania zaległych sprawozdań z realizacji powiatowych planów gospodarki odpadami, wymaganych art. 14 ust.13 pkt 2 ustawy o odpadach.

Pozytywnie należy ocenić działania samorządu województwa w zakresie edukacji ekologicznej społeczeństwa. Na bieżąco propagowano akcje, imprezy i konkursy o tematyce ekologicznej, zamieszczając informacje na ten temat na portalu Wrota Podlasia oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Urząd co roku był organizatorem eliminacji rejonowych i wojewódzkich Olimpiady Wiedzy Ekologicznej. Przeprowadzona w I kwartale 2009 r. kampania edukacyjna pod hasłem „Nauka na czasie – czyste Podlasie” w istotny sposób upowszechniła wśród mieszkańców województwa podlaskiego wiedzę o problemach związanych z ochroną środowiska naturalnego oraz gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

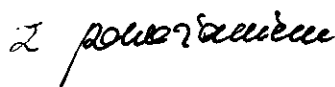
Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku wnosi o:

1. Przestrzeganie ustawowych terminów aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
2. Rozważenie możliwości stworzenia skutecznego mechanizmu eliminującego zjawisko nieterminowego przekazywania zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów oraz sprawozdań z realizacji powiatowych planów gospodarki odpadami.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z. sp.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR